

Ese de dóno ori in septemana: Jol-a si Dominec'a; éra candu va pretinde importantia materieloru, va esi de trei séu de patru ori in septemana.

Pretulu de prenumeratiune
pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patriariu	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
" diumetate de anu	6 " " "

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Ungargasse Nr. 23, unde sunt a se adresá si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea séu speditura; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi éra cele anonime nu se vor publicá.

Pentru anuale si alte comunicatiuni de inter-su privatu — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetiri e se facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA.“

Incependu-se patriariulu alu IV. cu 1 octobre v. se deschide prenumeratiune noua, cu conditiunile, ce se vedu in fruntea foi.

Banii de prenumeratiune au se se trimita la adres'a: Radactiunei „Albina“ in Pesta, Unger-Gasse nr. 23.

Pesta, in 20 opt.-n.

Stadiulu, in care intrá de curendu caus'a natiunale a cehiloru, merita interesarea lumei culte intrege, ér a nóstra a Romaniloru *indictu*.

Natiunea ceha, carea in *Bohemia, Moravia si Silesia* numera aprópe 5 milioane de suflete, ér facia de elementulu nemtiescu stá in proportiunea de *doué din trei parti* ale poporatiunii totale, — mai bucurendu-se ea si de intieligintia natiunale credintiosa si luminata, precum si de unu comerciu si d'o industria — cátu se póte de desvoltate, prin medilocirea si cu ajutoriulu tuturor acestoru factori natiunali, de *optu ani* incóce inaugura facia de tendintiele germane — mai antei *centralistice*, ér apoi *dualiste*, dar pururea igemonisatórie, o *opositiune legale* atátu de sistemateca si solida, in cátu lumea abé a mai vediutu ca acést'a.

Ei, cehii, la 1861 inca facusera gresiel'a d'a intrá in senatulu imperiale, numitu comunu, dar in fapta — *germanu*, tocma precum o patira deputatii romani din Transilvania la 1866; dar dupa dis'a latina: *errando discimus*, si cehii curendu recunoscura, cá — nu acolo este loculu lor, cá — nu acelu areopagu este calificatu d'a li croi sórtea, viitoriulu lor, paresira *Reichsrathulu* din Viena, si convingendu-se mai tardiu, cá guvernulu imperiului si cu maioritatile artificiose ale dieteloru provinciali din Praga si din Brinn — nu se pléca a corege legile electorali false, — *paresira si dietele* si organisara o *lupta prin pasivitate*, — dar nu pasivitate ca a Romaniloru din Transilvania, *care abé se sente si se vede*, ci o pasivitate intr'adeveru activa si neadormita, alegendu parurea la dieta, ér cei alesi dechiarandu pururea solenelu, cá — *nu vor participá la viat'a constitutiunale*, pre catu timpu este ea germana si provine si depinde de la voi'a nemtiloru, si cá — respingu de la sine solidaritatea intr' acést'a constitutiune.

Tóte incercarile nemtiloru d'a sparge acést'a opusetiune remasera de rusine; nici macaru pre unulu dintre numerosii corifei nu-lu potura castigá, intimidá, corumpe, amagi; — opintirile nemtiloru si cu ajutoriulu ovreiloru speculanti, marira si impetrira totu mai multu opositiunea, si tonulu imposantei prese natiunale — in limb'a ceha, germana si francesa — deveni in cele din urma atatu de resolutu, incatu — *némtilului* si in Viena si in Praga nu-i remase, de catu — „a face pre intieptulu“ si a cede. Astadi vorbá este numai de o retragere cu onóre,

„Presse“ din Viena pledédia in tonu imperativu pentru impacarea cehiloru, dandu-li-se tóte garantiile d'o egalitate natiunale perfectá. O alta fóia a regimului, „Septemanalea“ lui Warrens tocmai scrie: „Austria se afla intr'o completa crise de constitutiune. Resultatulu nu se póte sci pon' la returnarea Msale din ca-

latori'a in Oriinte. Totulu depinde dela intieptiunea si moderatiunea slaviloru!“

Éca, unde o scósera cehii cu o opositiune legale bine organisata si sustienuta cu o virtute esemplaria, fora tradatori!

Chiaru astadi, candu cehiloru începú a se face complimente si — in generalitate cele mai amicabile promisiuni, ei — sunt *cauti si rezervati*; se dechiera plecati bucurosu la impacare, dar la impacare formale, cu totii, si din temeiu, pre base si garantii positive. Ei tienu la programulu si onórea natiunale.

Candu vedemu intemplantu-se acéstea, nu potemu a nu ne bucurá pentru *Cehi*, si a nu ne intristá pentru *Romani*! Unde sta astadi caus'a nóstra, dacá intre noi nu se gasiau egoistii cei multi si mari, cari pentru interesulu loru particulariu — se despartira — se despatira de taber'a luptatoriloru natiunali si se fecera spriginitorii sistemului si planurilor contrarie interesulu desvoltatiunii, onórei nóstre ca Romani!?? —

Paralelu cu lupt'a natiunale a cehiloru s'a desvoltatu si decurge totu asemene lupta din partea sloveniloru. Acesti, intr'unu numeru pon' la *unu milionu si diumetate* in Austria, dar prin impartirea politica a provinciiloru, desbinati si aruncati in patru tieri, dintre cari numai intr'un'a, in Craina in maioritate prevalinte, totu cu asemene esemplaria intieptiune, barbatia si solidaritate urma a-si intemeia si consolidá natiunalitatea, preluandu-se cu o *lupta prin dietele* provinciiloru lor, *impunerea elementului loru intr'un'a*, si *formarea unui statu provinciale*, care se fia *natiunaminte alu loru*, se ntelege sub sceptrulu imperiale si in strinsa legatura cu Monarchi'a. Representantii sloveni in diet'a Crainei, in timpulu mai nou, incepura a pasi facia de germanismulu ce-si aróga rola de igemonia, cu o resolutiune, care fece pre deputatii nemti se paresésca diet'a, punendu protestu. Fiindu cá adeca minoritatea nemtiesca nu se plecá a concede ca se se puna la votu o cestiune pre-alabile, deputatii natiunali mi ti-i luara atátu de aspru la trei parale, numindu-i chiar „*nebuni*“, incátu nu li remase bietiloru nemti, decátu a — *retirá!* D'aristii vienesi, si cei centralisti si cei dualisti, numescu ataculu sloveniloru *unu scandalu*; noi inse credemu, cá chiaru portarea nemtiloru a fostu acést'a; — mai de parte nemtii credu, cá foculu din tierisiórele sloveniloru s'a aprinsu prin flacar'a cea mare a cehiloru din Boemia si Moravia; noi inse scimu, cá s'a aprinsu totu de o data, priu furi'a nemtiloru d'a stepani si germanisá.

Nu potemu incheia revist'a interna for' a spune cetitoriloru nostri, cá foculu rescoléi din Dalmatia, districtulu Catarului, a devenitu chiar insuflatoriu de mari ingrigiri. Rescolatii, alu caroru numeru unii-lu punu abé la 3—4000, sunt bine armati si ocupa o pusetiune formidabile cu Muntenegrulu la spate. Ce e dreptu, principiile Muntenegrului, cu gur'a dá cele mai respicate ascuratiuni de ne ntrevenire, dar domni din Viena totu par' cá sentu man'a Rusiei lucrandu acolo. Ajunge cá *optu spre diece* bataliune se pusera in miscare contra acelu rescolati, si inca cu multa artilaria si cate-va cadre de vase de resbelu pre mare. Bombardamentulu a inceputu contra pusetiunii lor. Resultatulu lu vom vedé. —

Trecendu la cele din a fara, *Spani'a* este carea descépta si ocupa mai in-

tregu interesulu politicu. Evenimintele de acolo sunt de cea mai mare influintia a sup'ra politiceii Europei intrege. Triumfulu — *democratiei séu a reactiunii* acolo, cumpenesce multu pretotindenia.

„*Frumósele visuri despre o renascere a vechiei Spanie prin libertate si in libertate, se prefacu mereu in fumu si cétia.*“ Astfelu si-incepe reportulu seu unu amicu alu nostru, ce petrece astadi in Pirènei, observandu din aprópe miscarile. „*Revolutiunea republicaniloru stá se se stinga, adeca adeverulu spunendu, se se innece in sangele loru, pre care-lu versara osti-rile monarchiei fora monarchu. Totu o data inse — dorere — se stinge si vieti'a constitutiunale si se innéca tóte libertatile publice, si despotismulu si terorismulu se instalédia éra si in tóta crudimea. — Curtile leginitórie votara Guvernului putere discretiunaria si-i dedita voia a desconsidera chiar si dreptulu de imunitate alu deputatiloru, si Guvernulu nu intardiá a se servi d'acést'a plinapointia in cea mai deplina mesura. Inchise parlamentulu si pre deputatii i tramise de unde au venit; si astadi dnii *Serrano* si *Prim* domnescu in Spania cu aceea-si nerestrinsa putere, pre cum domniá sub *Isabella* buna-óra unu *Gonzales Bravo*, si — este mare intrebare, dacá nu spre acela-si scopu?! Ce e dreptu, dictatur'a dice, cá s'a instalatu pentru a face possibile „*definitiv'a constituire a tieriei*“; dar istori'a nu pré conóscé libertati introduse curtámu pentru asta data. —*

Barbatii ce stau in fruntea opositiunii franceze, precum observaramu de unadi, s'au socotitu mai bine, si nu vor se *dée indemu si ocaziune esecutivei*, d'a-si pune 'n miscare puterile fisice si d'a revocá éra si drepturile concese pon'acum, precum pretinde, de buna voia. Deci ei vor asceptá in rabadare d'a de 28 noemvre si numai atunci, la loculu seu, in camera, vor atacá pre regimu si-lu vor trage la raspundere pentru violarea constitutiunii. Potemu se ni intipumu, ce altfelu érá pasirea opositiunii in Francia, dacá democrat'i'a deveniá triumfatória in Spania. —

In fine merita a fi amintitu la acestu locu, cá mai alalta-ieri unu telegramu din *Neu-Wied* in Germania, langa Rinu, ne surprinse anuciandu-ne logodn'a Domnitoriului Romaniei cu princeps'a *Elisabet'a de Wied*, care logodna se fia avutu locu sambet'a trecuta, adeca in 4/16 opt. Ne mai repetindu-se de dóue dile acést'a scire, nu potemu aflá cu cale a o apretia asta data mai departe, acést'a cu atátu mai vertosu, cáci Calind. geneal. de Gotha, pre care-lu consultaramu, nu ni déde lumin'a dorita.

Pesta 6/18 oct.

Nrulu de sambeta in 27 sept. v. alu diariului „*Traianu*“, ni-a desceptatu celu mai viu interesu — anume in dóue privintie: o *data* — prin citarea si apostrofarea unoru pasagie dintr'o corespundintia a nóstra din Bucuresci, despre situatiune si spiritulu ce domnesce acolo; ér' mai departe, prin trunu articlu fórté oportunu alu conoscutulu, dibaciu publicistu natiunale, *V. Maniu*, despre *consciint'a natiunale in Romania'a*. Ambele cause merita se luámu notia de ele — in scurtu macar.

Dlu *Hajdeu* denuncia pronuciatulu din amintit'a corespundintia a *Albinei*, cá — „*Romanimea tóta suferé si patimesce pentru alegerea lui Carolu de Hohenzollern,*“ de — pucinu „*di-*

nasticu.“ Noi basati pre principiulu de reciprocitate intre factorii de statu, sustienemu cá acestu pronuciatu alu corespundintelui nostru este tocmai *forte francu si dinasticu*. Cea mai poterica legatura naturale intre unu poporu si unu domnitoriu sunt — *patimirile si suferintiele unui'a pentru altulu*. Intr' acestu intielesu noi nu o data am datu in fóia nóstra spresiune *adeverulu*, cá o parte mare a dusimaniei si atacuriloru inversiunate, ce indurámu de vr'o doi ani incóce din tóte partile, si anume noi Romani din Austro-Ungaria, provinu din banuelele regimeloru si popóraloru respektive — *facia de Carolu*, fiindu elu din famili'a Hohenzollerniloru si traditiunile acestei familie pré bine cunoscuté.

Ce urmédia d'aci? Dupa noi, cá — dacá Carolu precum se scie, are multu valu si necadiu pentru Romani'a, asemenea si Romani suferu multu pentru Msa. Reulu s'ar nasce, candu — séu unui séu altui factore *s'ar urí a mai luptá si suferi*. Tendint'i'a nóstra a fostu si va remané, a feri pre ambele parti d'astu mare reu, — *din motive chiar dinastice, sincere si genuine*. — In fine credemu, cá chiar in „*Traianu*“ érá mai pucinu loculu, a ni se face imputatiunea amintita.

In catu pentru caracteristic'a Ministriloru de astadi in corespundint'i'a din „*Albina*“, despre carea „*Tr.*“ bine-voiesce a observá: „*Se dice, cumca insusi dlu Cogalnicénu ar fi autorulu acelei corespundintie*“; — ascuramu pre cei-ce dicu astfelu, si cari a buna séma nu citescu regulatu „*Albina*“, — cá in ea nu scriu ministri — nici fosti, nici actuali, nici fitori; in scurtu, nu *trecedu acum la articulu amiculu* nostru *V. Maniu*, pentru a pune insemnataea acelu'a in vederea cetitoriloru nostri, facemu se urme dintr'ensulu acé unu estrasu alu puncturiloru mai remarcabili:

„Ni trebuie consciintia nationala!“

Astfelu intitulu dlu Maniu articulu seu in „*Traianu*“, si-apoi dice:

„*Avemu o tíera frumósa, avuta, bine situata, dar cu atatu mai multu invidiata, subminata din tóte partile!*

Avemu unu poporu desceptu din natur'a sa, inteligente si bravu, ruditu prin origine cu natiunile cele mai luminate, mai generóse, culte, resbelice si egalitari!

„*Avemu institutiuni democratice, justitia publica si luminata, instructiune obligatória si gratuita.*“

„*De ce nu naintámu?*“

„*De ce suntemu izolati?*“

„*Lucrurile nóue, puse in man'a ómeniloru fara credintia si consciintia nationala, in locu de a ne uni si fortificá, ne-au desbinatu si paralisatu in afara si in lantru!*“

„*Chaosulu in credintie si principie ocupandu terenulu actiunii nóstre, tinde din ce in ce a ne mistificá consciint'i'a nationala!*“

„*Heterodox'i'a cosmopolitismului se lupta cu ortodox'i'a nationalitátei nóstre: a romanismului!*“

„*Ipocrisi'a nu va puté mascá pana in definitivu nepasarea nóstra pentru totu ce este romanescu!*

„*In acést'a nepasare am ajunsu departe in distrugerea consciintieci nationale amu intre-cutu pe toti.*“

„*La sentimentele nóstre de ospitalitate, inpinse pana la escesu, ni se raspunde cu celu mai cinicu ultragiú, chiar in casa la noi, si cu desconsideratiune in afara.*“

Amu deschisu in largu portile nationalitáfii romane pentru ca ipocrisi'a se si impórté, fara controlu, monstruosulu viciu alu epócei de spoliatiuni!“

„*Amu induratu opt spre-diece scoli martiriulu si starea de iloti pentru numele si origi-*

nea noastră de Romani; amu salvatu prin acést'a titlurile nóstre nobilitare, spre a ne relua într'o di loculu de onóre in concertulu pop óraloru viue, loculu ce ni compete in senulu marei familie latine, si a revindica drepturile usurpate, mostenirea rapita!"

"Ce amu facutu pentru a se garantá poporului romanu viét'a si viitorulu ginte sale pe propriulu seu teritoriu?"

"Institutiunile nóstre democratice; principiele nóstre dinastice; politic'a, economi'a, armat'a, justiti'a si instructiunea tierrei consuma bugetulu romanu redicatu la potentia, si ar fi injustu, impu chiar, ca elle se serve interese straine, interese ostili ginte nóstre, inavutindu ambi-tiunile sceptice si marinandu passivulu nostru in tóte!"

"Cum? Totulu sa fie pentru omenire si nimicu pentru noi?"

"Romanulu se platésca?"
"De la 1864 ne intrebámu mereu: unde mergemu? dar nu ne gandinu unu singuru momentu a mesurá distanti'a prepastiei pentru a aci se ne oprimu celu putinu la gura ei!"

"Déca sinucidera este o crima, apoi re-aignatiunea este o impietate!"

"Vecinii ne urescu, ne lovescu; conceta-tienii nostri filo-romani iubescu avutiele tierrei si tinu multa la caritatea nóstra."

"Incuragiatu de bun'a loru opiniune, mer-gemu departe in principiele caritatii, amu trecutu de multu peste tóte limitele doctrinei crestine."

Dámu din una, una!

"Glori'a, la noi pare a consiste in pruden-tia; prudenti'a in modestia; modesti'a in umilintia; umilintia in negatiunea consciintei nationale!"

"Cu tóte acestea, fara consciintia natio-nala, nu putemu avé o politica propria a nó-stra!"

La tóte popórale antice si moderne, „con-sciiint'a nationala“ avés si are o valóre: ea este care a salvatu in timpii nostri pe Elini, pe Ita-lieni, pe Serbi, pe Magiari.

"Fapta positiva este ca — Ea la noi lip-esse!"

"Consciint'a nationala este mai multu de cátu virtute!"

póte face marirea unui poporu: Ea si numai Ea ofere garantia solida si societatii si veciniloru."

"Fara o asemene politica nationala, acti-vitatea nu numai se perde, dar consuma fara folosul puterile unui poporu.

Experienti'a culésa in acestu dieceniu ni-a probatu, ca nu este bine si nici consultu a ne lasá la grati'a si discretiunea celui mai tare si mái abilu; o activitate in acestu sensu maresce puterea lui si-lu incuragéza in proiectele imple, bine-cunoscute intregei natiuni romane prin sórtea Besarabiei, Bucovinei, Transilvaniei, a Banatului etc. „Cata sa voim noi a fi, pentru ca se facemu si pe concurerantii nostri a ne respectá viét'a!"

"Activitatea nóstra, departe de a fi por-nita in acést'a directiune, departe de a fi luatú chiar o directiune in afara, se framenta in laun-trulu tierrei, luptandu cu ambitiuni si interese personali, opuse tóte intereselor publice!"

"In acést'a lupta de ambitiuni si fluctuati-uni s'a perdutu activitatea barbatiloru maturi, se va pierde si nóu'a generatiune!"

In daun'a viitorului, joculu pasiuniloru, joculu ambitiuniloru va indeparta si va instra-iná animele oneste; va ingagiá in hor'a scepticis-mului junhnea nesperimentata, pentru ca se i omó-ra sentimentele nobile, se-i imprima caracterulu materialismului, s'o pérda pentru tíerra si tíerra pentru dens'a si prin ea.

Noi nu credemu in posibilitatea unui ase-mene triumfu funestu, pentru ca nu credemu in mórtua nóstra, dar sustinemu ca este timpulu a recunósce, ca tratamentul si regimulu, la care a fostu supusa natiunea pana acum'a, fara voi'a ei, este gresitu si perniciosu!"

Ceea ce a fostu politica defectuosa din dile-lele nóstre, politica lipsita de consciintia natio-nala, conóschemu prin desastrele si efectele ei; ceea ce ar puté face o politica inspirata de con-sciiintia nationala, singur'a base morala posibila, ne vom încercá a demonstrá.

Daca marele publicistu, politicu si istoricu Thiers, illustratiunea Francei, nu s'a sfitu a recomená imperiulu o politica nationala, repe-tindu refrenulu seu devenitu proverbialu: „sa fimu Francezi!“ — nu póte fi crima pentru noi a strigá din resputeri: „Se fimu Romani!“! Romani in lantrulu tierrei si in afara! Romani in tóte, daca voim a trai cu individualitatea nóstra, daca voim a conservá pentru noi scum-p'a mostenire!

La acést'a ni trebuie „Consciintia Natio-nala!“ —

Atat'a asta data dlu V. Maniu in „Traianu.“ Tóte argumentele insirate in generalitate si sistema, sunt in cea mai deplina mesura cali-ficate, d'a justificá si ilustra corespundintele foii nóstre din Bucuresci — in cátu pentru spiritulu publicu si ómenii publici d'acolo; — numai atât'a ca pesimismo nosteru nu este, nu póte se fia asiá de mare. Dar tendinti'a amiculu nostru dela „Traianu“ nu póte se fia alt'a, de cátu a nóstra. Dar' numai se ne'ntielegemu bine: „consciint'a nationala“ este „moral'a nationala,“ dar sentita si pri-ceputa, din punctu de vedere eticu si istoricu.

Acést'a este intr'adeveru ce lipsece astadi Romaniei libere. Nu ne mirámu. De unde se si aiba bietulu poporu romanu — lumina adeverata, cultura morale, cunoscintia de sine si de desti-nele sale umantarie? — dóra dela fanarioti, dela calugarii greci si dela ciocoi? Dar de desperatu ar fi numai, candu — *cei-ce dispunu astadi in tíerra, n'ar fi decâtu fanarioti si ciocoi in editi-une moderna, si candu conducatoriloru popo-rului li-ar lipsi necesariulu fondu de intelligen-tia si morala spre a suplini defeptele in poporu si a paralisá veninulu influintiiloru straine. Aci se ni fia concentrata atentiunea! —*

Unu espressu in caus'a Tofaleniloru, incarcatu cu date, ce ni sosi luni spre marti la mediulu noptei din Turda, si la

alu carui importante cuprinsu vom re-veni indata ce ni va iertá timpulu si spatiulu, fiindu acel'a prè caracteristicu pentru referintiele de dreptu privatu in Ungaro-Transilvania, — ni spune in post-scrisu, ca „Tofalenii“ pona sambeta in 4 16 au fostu totu in mediloculu drumu-lui, si sunt resoluti mai bine a mori de fómé si de frigu, de catu a paresi locu-rile, unde sunt ingropati mosii si stra-mosii loru! Ajutórie au sositu prè pucine pe sém'a loru si — ne inforámu candu ni punemu intrebarea: Dómne, ce se va alege peste tíerna din aceste biete suflete de romani?!"

Servésca acestu suspinu alu fratiloru nostri din Turda, de nou, repetitu Apelu la sentiulu de iubire crescínsca si de compatimire nationala alu prè stimabili-lurí nostru Publicu cetitoriu!

Reportu dela Diet'a Ungariei.

Siedinti'a casei reprezentantiloru din 18 Opt. n. la 10 óre de dem.

Presidintele Somsich, dup' autenticarea Protocolulu, presenta petitiunile intrate, cari se trecu la comisiunile concerninti.

Comisiunea economica si face reportulu, carele se va tipari si pune la ordinea dilei.

Urma presentarea unor' petitiuni prin unii deputati, cari asemenea se dau comisiuniloru.

D. Irányi face o interpelatiune ministrului de fin. pentru preingrigire de comerciulu si in-dustri'a indigena.

Min. de finantie d. Lónyay face unu espositu lungu despre starea finantiloru tierrei si presenta bugetulu pre 1870, totu o data si so-cotélele incheiate pentru doi ani trecutí. In fine propune trei proiepte de legi, unulu anume pen-tru colonisarea mosieloru de statu, — merítandu acést'a cea mai mare atentiune.

Se trecu tóte la comisiunea financiaria.

Irányi. Ar fi doritu o espunere mai scur-ta si mai pucinu complicata; ca se se fia potutu cuprinde mai usioru. — Ministrulu promite ca dá si una astfelu.

C. Andrássy presenta cincí legi santiunate, totu tractate internatiunali. Se publica.

Se discutá unu proiectu de lege pentru unu creditu straordenariu de 150,000 fl. in argintu, spre acoperirea spe-se-loru de caletoria a Msale in Oriinte.

Se va tipari si pertratá regulatu.

Presidintele invita comisiunea centr. si sectiunile la lucru.

Cu atat'a siedinti'a se incheia. Cea mai de aprópe se va publicá in modulu indatatenatu. —

Cate-va trasure din Congregatiunea Comi-tatulu Carasiu, tienstuta dela 6 par'la 8 optobre a. c.

Dintr' unu reportu prè lungu, si tocma pentru aceea intardiatu reproducemu, ca memo-rabili, urmatóriele:

Nefeirit'a discordia si invidia confesiu-nale ne a facutu se perdemu ocaziunea si drep-tulu, d'a castigá gimnasiulu din Logosiu de

gimnasiu romanu nationalu. Dar de curendu devenindu dóue profesore in vacantia, escrierea concursului se fece cu espres'a nota, ca religiu-nea competintiloru n'are se se ié in consideratiune. Ne presentandu-se pon' acum'a competitori, avú a se publicá concursu nou, si la — acést'a oca-siune cunoscutulu d. secret. episcopescu Olte-anu se sculé si pretinse a se pune érafi conditiu-nea confesiunei catolice, fiindu ca intentiunea in-temeiatiloru gimnasiului a fostu, ca acel'a se fia catolicu. Ati mai auditu argumente ca acestea din gur'a uniu omu, ce vré se tréca si de cultu si romanu! Se 'ntielege ca fú spriginitu din partea unguriloru catolici; dar si combatutu cum se cade din partea unoru romani mái pucinu fanat-ici, cari i spusera dlui Olteanu, ca adevératii intemeiatori si sustinetori ai gimnasiului sunt Romanii comitatului, cari platescu partea mai mare a speselóru lui. — Cererea dlui Olteanu se respinse, dar merítulu naintea Strigoniului totu i remane.

Dlu Besianu, asemenea romanu, vení cu o propunere, pregatita dóra de mana lunga, ce-rendu rencorporarea la Comitatulu Carasiului a 14 Comune, astadi aparteninte grantiiei mili-tare; cererea si-o inteméa pre dreptulu istoricu findu ca adeca acele comune nainte de militariza-rea loru, setieneau de acestu Comitat. Frumosu lucru, si am stringe man'a si am aplaude dlui Be-sianu, daca ar fi pledatu pentru acést'a revindi-care pre sém'a unei administratiuni romane natiunali si — cu consentiulu poporulu concer-ninte. Dorere inse, ca este tocma contrariulu: poporulu se privesce ca o turma de vite si se revindica prin unu fiu alu seu (!) pentru unu comitatulu cu administratiune magiara! — Firmsca ca propunerea dlui Besianu a aflatu spriginire si primire.

Alu treilea, prè interesante obiectu avemu se amintim, reportulu unei comisiuni ordónate d'a esamina cauzele de suspinderea iura-tului honorariu M—scu, asemenea romanu. Acestu omu teneru a facutu mari fora-de-legi. Lume, asculta si judeca! Elu in diu'a alegerei de deputatu, in contra oprelei mai marelui seu a cutesatu se ésa din oficiu si — dóra se si agi-teze pentru candidatulu nationalu; mai de-partu elu a cutesatu a ordená arestareá uniu sodalu in teatru, dupa ce acést'a Par fi vatematu uritu. Comisiunea deci a gasitu, ca suspinderea dela oficiu este legitimata si trebuie sustienuta. Dar d'alta opiniune érau adunatii la acést'a pertratate, membrii romani, cari spusera domniloru din capulu mesei ca Széchényi celu mai mare patriota, a vrutu se iertu ucidetóriloru de parinti, pentru a nu si-slabi natiunea, si domnii nostri vor a condemná si nefericit pre unu te-neru romanu pentru ca elu fu rapitu de zelulu seu de natiunitate si onóre si fece unu miqú abusu! Se cerú punerea la vota a causei, dar dlu Supr. com. de Fauru dechiará, ca, macar de maioritate se-lu favorésca pre dlu M., densu totu lu va tienst suspinsu! — Éca constitutiunea ungurésca si respectulu ómeniloru ei de malo-ritate! —

Temisiór'a. in opt. 1869.

(G. C.) Dupa cum suntemu informati din fonte dédna de crediementu, comunele biseri-

Foisióra.

ACTELE SI DATELE

Conferintiéi romane nationalé din Transilvania, tienstuta in 7 si 8 martiu 1869 in opidulu Mercuria.

Protocolulu stenograficu.

(Urmare.)

Vis. Romanu: Onorabila Conferintia! Este unu adeveru de comunu cunoscutu, ca numai candu in functionarea tuturor organoloru uniu corpu domnesce o perfecta armonia, acelu cor-pu póte fi sanetosu si póte naintá cu sigurantia in carier'a misiunei sale, — ca ori-ce insociere omenésca, numai candu este bine organizata, nu mai candu membrii ei sciu ca ce si cum se faca pentru naintarea totului, si- póte ajunge sco-pulu.

Inse tocma fiindu ca e atatu de cunoscutu adeverulu acést'a, trebuie se ne intrebámu, ce este totusi caus'a, ca inteligenti'a romana din Tran-silvani'a de la 1863 incóce, asiá dara in cursu de

siese ani, astadi încerca pentru prim'a óra a s'aduná si a se intielege despre detorintiele sale nationale?

Candú acelu lungu periodu de ani ar fi contiesutu totu dia dile serine fericite, pacinice, din dile de perfecta indestulire a viétii nóstre nationale, atunci faptulu ar mai fi aplicabilu. Inse, Domniloru, acei ani fura din cei mai vífo-rosi ai viétii nóstre, in cari prefacerile fura atatu de radicale, atatu de dese si atatu de surprindetórie in catu si pre langa o priveghiare neador-mita, si pre langa o intielegere désa si pre langa o disciplinare esemplara, numai fórtu cu greu am fi potutu infrange tóte valurile cutropitóre, cate au datu preste noi. Dar' candu nu facemu nimica, candu stámu destrabalati, nedisciplinati si préda insielatiuniloru si sirediiloru antagoni-lorú?

Se nu mergemu pana la 1848 indereptu cáci de atunci si pana la anulú 1861 eram in-casusiatu in nisece imprejurari, a caroru tarfia putea mai multu se resiste incercariloru nóstre. Dar' cu 1861 nóptea cea lunga a absolutismului disparú facendu locu erei celei nóue asiá-dise-constituionale.

Ei bine, se scie, ca nicairi ca in staturí constitutionalé popórale potú se-si croiésca in-sele sórtea loru si se-si intemeieze fericirea patriei.

Am profitatu noi de acelu timpu, de acele impregiurari? Putemu-ni dice cu man'a pe con-sciiintia, ca ce a trebuitu si ce am potutu am facutu si facemu? Nu, pentru ca antaiulu pasu de confaptuire pe terenulu constitutionalu tre-buiá se fia organizarea partidei nóstre.

Totalitatea individiloru de acelesi aspira-tiuni, acelesi tendintie acelesi interese facia cu legislatiunea tierrii, forméza intr'unu statu con-stituionalu o partida. Urméza dara ca in atari staturí potú si trebe se fia mai multe partide, si se scie, ca luptele constitutionalé, luptele de partide sunt concesse, si, dóra-ce fara de disci-plina, lupt'a e imposibila, urméza, ca si organi-sarea si disciplinarea partideloru este admissa, este neapérata.

In statulu, in care traimu noi, putemu di-ce cu totu dreptulu, ca dupa identitate interese-loru Romanii din Transilvania forméza o par-tida deosebita, care ar trebui se desvólte cea mai mare energia intru aperlarea si sustienerea inte-

reselor sale, si totusi in timpu de 8 ani partid'a acést'a nu trecú inca nici preste stadiulu orga-nisarii.

Conferinti'a nationala din 1861 ni dete ce e dreptu unu comitetu permanentu in Sibiu, care se veghieze si se ne conduca. Unde este acelu comitetu? Ce s'a alesu de elu?

Éta dara, Domniloru, ca in mare parte pur-támu insine vin'a starii nóstre cei apesate.

Conferinti'a presenta este chlamata a delat-urá acestu mare reu, a statorí o fasa de opera-tiune a activitatii nóstre politice si a ne organiza-partid'a nationala.

Unii din barbatii nostri, carí de altimuntre pretindu a fi mari politici, inca si astadi se silescu a-si acoperi retacirea lorú prin aceea, ca noi n'am avé inca unu programu nationalu si ca prin urmare fia-cine este indreptatitu se lu-creze cum voiesce. Ar urmá asiá dara, ca cea d'antaiulu problema a conferintiéi nóstre presente ar fi componerea acelui programu.

Eu negu acést'a, si aciú ca programulu no-stru nationalu-politicu s'a statoritu inca din anulú 1848 prin maréti'a adunare nationala de pe cam-pulu libertatii din Blasiu.

cesci din protopresviteratul Temisorei, in partea lor cea mai mare sunt deja constituite intru intielesul statutului organic. La ordinea dilei ar' fi dara acum a ne ingriji de constituirea sinodului protopresviterialu.

E adevratu, ca pan' la tienerea sinodului protopresviterialu, adeca pan' la 1. seu 2. dominica a lunei lui Fauru, precum se dispune prin §. 45 alu statutului organic, ar' mai fi timp; sunt inee unele obiecte de pertraptare nu numai insemnate, ci chiar si periclitante, cum este d. e. organizarea scolilor nostre; acest'a a o amená pan' la 1. seu 2. dominica a lunei lui Fauru, n'ar insemná alt'a, decatu a lasá de buna voia, ca se ni-se strafórme scóele confesiunale natiunali in scóele comunali; ér' ce sunt scóele comunali pentru existenti'a nostra natiunala. pré nimeritu a spus'o unu corespundinte d'aici in Nr. 81 alu Albinei. Decí fiindu ca totu §. 45. alu stat. org. dice mai departe, ca: „in casuri urgenti se póte conchiama si sinodulu protopresviterialu extraordinariu . . . spre pertraptarea vre-unui obiectu insemnatu bisericescu, scolariu, seu fundatiunala,“ credemu ca nu am gresit de felu deca nu am acceptá 1. seu 2. dominica a lunei lui Fauru, ci am starui, ca consistóriele episcopali, indrumandu si pre ceia lalti protopresviteri, ca for' de tota amenarea se-si constituiesca comunele bisericesci, numai decatu se faca in intielesul §. 40. dispusestiunile necesarie, pentru efectuirea actului de alegere a membriloru sinodului protopresviterialu, ca asiá catu mai curundu se se póta intruni tóte sinódele protopresviteriali spre a-si inoape activitatea in tóte ramurile prescise prin §. 50.

Si fiindu ca afacerile acestoru sinóde protopresviteriali, ca primele constituante, sunt fórte insemnate, si deslegarea loru recere catu mai multe si buné poteri spirituali, ar' fi dara de doritu, ca in singuratecile ocurei de alegere, unde dóra nu s'ar aflá intieligintia destula seu cum am dice barbatu destul de specialitate: alegatorii se nu se restringa a alege de membri numai individi din cerculu seu, caici §. 6. unde se vorbesce despre calificarea membriloru sinodali, apritu dice, ca acei'a se fia „maioresni, de sine statutori, nepetati, cari si implenescu detorintiele parociali“ intielegendu-se adeca „in veri-care parocia“, si nu anume din parocia unde se face alegerea. Preste totu este bine si delipsa ca poporul, precum in vietii'a politica asiá si in cea comunala si bisericesca se aiba libera voia a-si cauta si a-si luá pre reprezentantii si aperiatorii sei, de unde i va veni mai bine la socotela, ca asié se potemu intruni la sinóde pre toti barbati de specialitate, din tóte partile, cari singuri numai sunt in stare a produce ceva bunu si folositoru atatu bisericeii, catu si scólei, si prin acelea intrégei natiuni.

Langa Panciova, in 30 sept. v.

(Afaceri bisericesci din confiniulu militarulu germano-banaticu). Cetindu in nrulu 69. alu stimatei Albine cerculariulu Iltei Sale Domnului Episcopu J. Popasu, cu privire la introducerea statutului organic, intru adeveru m'am umplutu de bucuria prevediendu intr'insulu sementii'a de naintare a bisericeii si a natiunii;

intr'acestu stimatu cerculariu citiramu cu placere, ca — „Protopres biterulu va provocá sinodulu protopresbiterialu, ca se-si aléga in sinulu seu scaunu protopresbiterialu“ s. a. m.

Pe catu de bine póte se fia translocandu-se la timpulu seu scaunu protopresbiterialu din Panciova in centrulu Protopresbiteratului pentru comunele bisericesci, pe atáta de daunosu inse va fi acest'a pentru bietii romani din Panciova, cari ca si toti romanii din comunele nestecate, cu multa ardóre ascépta a avé preutu si investiatoriu din sangele loru. In Panciova locuesce de la urdirea ei unu numeru frumosu de Romani cari genu cu amaru sub jugulu ierarhiei serbesci, si ascépta cu nerabdare mantuirea loru prin trecerea la ierarhia romana. Dar vai! caici ei cauta, umbra, alérga, se-si afe pe Moise care se-i scóta din sclavia la limanulu libertatii; inse durere, ca pana in momentul de facia nu-lu aflara.

Intra romanii din Panciova sunt negotiatorii romani dintre cei de frunte preenum: Lambovicu, Barbulu, Curteanu, Traila, Tartaru, Marcovu, Nitiulu, Marinu, Dragiciu, Mandrinu, Demetrovu, Crancevicu, si altii, cari la intalnirea cu careva dintre intieligintii natiunei romane, se vaiera si se tenguescu, ca n'au omu care se-i conduca, se li arete calea, cum se scapa din omoratori'a legatura. Ei sunt atatia in catu ar poté intemeia petru sine o comuna bisericesca romana. Parintii loru au cumperatu inca la anulu 1829 o casa sub Nulu 1.354. cu 1.800 de florini pentru bisericea romana ei ar mai contribuá la zidirea ei, numai se póta scapa de ierarcia serbescá, dar repetu, ca n'au cine se li sté in frunte. Avemu aicea pe domnulu protopopu S. Dimitrieviciu, de la carele bietii Romani inca au fostu cerutu sfatu si indreptare, si deduse multe frumose promisiuni; inse atafa si alta nemica, ba densulunici nu se pré aréta intre densii, macar ca lomesce in mediloculu loru! Dar se mai vedeti si altu nacadiu cu serbii de aicia: In scóla normala, precum si in cea reala si a regimentulu sunt multi studintii romani de prin satele vecine, cari din caus'a ca n' Panciova nu esiste preutu romanu, sunt constrinsi a ascultá invetiatur'a crestinésca in limb'a serbescá, ce n'ontielegu de felu, si asiá adeseori devinu maltratati si batjocuriti, ba une-ori trantiti in clas'a II si alungati din scóla!

Dupe tóte acestea, desf Romanii din Panciova n'au nici unu spriginu in protopopulu romanu actualu, totusi ei nu se potu inpreteni cu ideii'a mutarei scaunului protopopescu la altu locu, ci ar dori, ca protopopulu se remana in midiloculu loru, dar se se sufuce la lucru, cu zelu si energia, si se faca si pre creditiosulu conducatoriu alu Romaniloru si pre catechetulu scolariiloru romani, seu — daca i se pare acésta rola si conducere si chiamare pré grea, se faca locu altui barbatu mai plecatu si mai dedatu la lucru si la lupta. (Intra acea dloru, fratii din Panciova, citésca barbatesce gazete natiunali, si — nu se voru senti parasi de conducere.)

Secunsiu. comit. Tem. in 143 opt. (DM) Die Redatoru! Fiindu ca, spre mare parere de reu, me convinsi, ca despre conferintiele invetiatoresci din aceste parti, nu vi repórta

nimenea din cei de la orasiu, mi permitu a vi reportá eu de la satu, cumca si in districtulu nostru, alu protopopiatulu Temisorei s'a tienutu prim'a conferintia inca in 24. pan'la 27 aug. a. c. in Temisóra. Comisariu alu Consistoriulu a fostu d. docinte din Fabric'a Temisorei Tr. Lungu; inaugurarea se fece, ca pre aiurea, prin dlu protop. districtuale M. Dregheciu, cu unu servitiu ddiescu, cu „Imperate cerescu,“ si cu publicarea ordenatiunei v. Consistoriu; deschidendu apoi dlu Comisariu conferintiele cu o cuventare catu se póte de buna a supra scopulu loru. Obiectulu mai importante alu desbaterei a fostu — cartile de scóla, si aci reconoscuramu toti cu totii, ca cartile edate de dlu Z. Boiu nu corespondu trebuintei nostre; deci ne decisuramu a remané pre langa studiile prelucrate de dlu protopopu alu nostru. S'a combinatu mai departe o impartire uniforma a órelor si s'a primitu unu „Abedariu“ propusu de dlu Comisariu Lungu. Ca de suvenire de la acésta prima conferintia in acestu districtu, toti cei adunati si cu dlu protopopu in frunte ne fotografaramu intr'unu tablou, si in fine mai tienuramu si unu banchetu cordialu, la care music'a executa arie natiunali.

Ne desparturamu recunoscendu lips'a d'a tiene regulatu in totu anulu astfelu de conferintie.

Segedinu in 4 16 opt.

Societatea de leatura a juamei romane de la gimnasiulu din Segedinu cu inceperea anului scol. 1869 70 si-a inceputu era-si activitatea. Diu'a de 2, 14 oct. a fostu destinata pentru deschiderea siedintieloru. Programulu dílei a fostu: I. M. Popovicu studinte de a 8. cl. aduce la conosciint'a adunantiei permisiunea data juamei din partea Rss. D. Directore gimn. in privint'a redeschiderei; II. G. Grozescu studinte inaugura siedintiele prin o cuventare ocazionali; III. Inscierea membriloru; IV. P. Popovicu studinte de a 6 cl. vorbesce despre alegerea comitetulu conducatoriu; V. Alegerea comitetulu se face; VI. Desbaterea unor cestiuni neamenaveri, d. e. loculu casinei etc. Au decursu tóte in ordinea cea mai buna. Comitetul s'a alesu prin aclamatiune, si adeca: de presiedinte G. Grozescu din cl. a VIII. de not. coresp. M. Popovicu, din cl. a VIII. de notaria in siedintie J. Opeanu din cl. a VIII. de casariu P. Popovicu din cl. a VI.; de bibliotecariu E. Juica din cl. a V. Siedintiele ordinare se voru tiené joi'a. — Insufletirea cea mai buna; speramu a face progresu multumitoriu. — Dec Domnedieu!

M. Popovicu,
not. corespundinte.

Langa Oraviti'a comit. Carasiu in opt.

(Stare strista in tota privint'a; periclitarea scoliloru confesiunali; brutalitatea unoru directori; limb'a magiara pana si in sate.) Seimu cu totii, ca comitatulu Carasiulu e semburile purtatiunei romane din Banatu, fiindu locuitorii cu pré putina exceptiune, totu romanii; dara tocmai pentru ca Carasieniloru li se cuvina onóra,

a fi fruntea natiunei romane din Banatu, suntemu indreptatiti a pretinde dela densii solidaritate si inca multa solidaritate intre sine, suntemu indreptatiti a cere dovedi, ca voiescu si dorescu in facta binele si prosperarea natiunei; cu unu cuventu, ca sunt romani adevirati, fruntea purtatiunei romane. Dorere inse, ca nu vedemu destule dovedi intr' acésta privintia. Scopulu acestoru sire nu este a face reportu despre starea poporulu din comitatulu intregu; ci numai din cerculu Oravitei.

Scie totu insulu si este adeveru neconstabilu, ca sufletulu, lumin'a unei comune sunt: notariulu, preutul si investiatoriulu. Deca suntu acest'i cum trebuescu sa fia, adeca barbati destulu de preparati pentru sentirea si intielegerea misiunei loru, sunt spirite luminate pentru a lumina, atunci comun'a loru e fericita, si deca sunt tóte cumunele fericite, deca tóte au astfelu de antistie, atunci natiunea e sanetosa in trupulu si sufletulu seu. Este lucru firescu, ca, macar-cati barbati geniali, investiatii si luminati vom avé, totusi nu vom poté indata si securu prospera daca poporul nu va fi si elu destéptu si luminatu; caici poporul e fundamentulu natiunei, si deca fundamentulu e slabu, edificiuulu natiunei nu póte se fia tare; dar inse poporul nostru numai acolo e deremasu si decadiutu, unde sufletulu lui, intieligintia natiunale l'a paresita. Si asiá si vin'a si meritulu totu a supra carturariloru cade.

Dorere, din cei trei factori si luminatori in comuna, avemu fórte putini, cari corespondu chiamarii loru. Catu pentru preoti, ei inisi si au lipsa de lumina si cultura, si presteaceia i mai inpedeca multu si situatiunea loru de astadi, d'a lucrá, cum s'ar cere.

Dar am poté acceptá si pretinde, si cu totu dreptulu, mai multa energia si activitate din partea dniloru protopopi. Acest'i inse, spre nefericirea natiunei, par' ca nu-si pricepu, ori nu potu se-si pricepa chiamarea loru, ei, in locu d'a lucrá in folosulu natiunei, lucrá — sciindu ori nesciindu, in contra.

Aci rogu pre bunulu petitoriu, se nu creá, ca sum inimicu alu ptopopiloru si ca iubescu a me acatia de persóne, nu, ci suntemu detori a spune adevorul, si se-lu spunemu pururia, si in totu loculu tocmai pentru incungurarea reloru. Nu vreu se dieu ca dñii popi ar' fi chiar contrarii poporulu in adinsu, dar cutediu a afirmá, ca ei adesea devinu inpedecatori luminei; éta cum:

Deca unu teneru preparandu aspira la unu postu invetiatorescu, ajungerea la acest'a se midiloesce si acuma prin protopopi si episcopulu diecesanu, in mani'a §. 7. a statutulu organicu unde se dá alegerea investiatoriloru sinodulu parocialu, — apoi aci abusurile sunt la ordinea dilei. Cunoscú investiatori cari aspirandu la statiuni mai de frunte, numai prin depunerea desume mari potu ajunge la scopu.

Cunoscú multi preparandi si teologi absoluti, cari siedu fora aplicare numai pentru ca nu au destui bani.

Urmarea este, ca nu calificatiunea, ci pung'a decide, ér' poporul si crescera sufere; apoi cea mai trista urmare este, ca poporul devine nepasatu si dá usioru scóele din mana;

I. „Nu vom incercá se asuprimu pe nimene, dar nici nu vom suferi se ne asupresca nimene.“

II. „Natiunea romana, razimata pe principiulu libertatii, egalitatii si fratietatii pretinde independintia sa nationala in respectulu politicu, ca se fi gureze in numele seu, ca natiunea romana se-si aiba reprezentantii sei la diet'a tierii in proportiunea cu numerulu seu, se-si aiba diregatorii sei in tóte ramurile administrative, judecatoresci si militare in acea-si proportiune, se se servésca de limb'a sa in tóte trebile ce se atingu de densa atatu in legislatiune catu si in administratiune.“

III. „Natiunea romana cere stergerea privilegiiloru.“

IV. „Natiunea romana cere, ca conlocuitoréle natiuni nici-de-cum se nu ié la desbatere caus'a uniunei cu Ungari'a pana candu natiunea romana nu va fi reprezentata in dieta ca natiune si in proportiune cu numerulu siu; éra din contra, daca diet'a Transilvaniei ar voi totusi a se lasá la pertractarea aceleia-si uniuni de noi fara

de noi, atunci natiunea romana protestéza cu solemnitáte“.

Éta, Domniloru, programulu nostru! (Aplause sgomotóse si aprobrí unanine.)

Este bine a se constatá cu asta ocaziune ca abateri daunóse de la acestu programu s'au comisu de la 1848 si pana astadi dóue: atunci candu unu micu numeru de deputati d'ai nostri au intratu in diet'a feudala de la Clusin in 1865 si candu alti deputati nostri au mersu la diet'a Ungariei de la Pesta in 1866 (Aprobari generale). Se speramu inse, ca aceste vor fi unicele si cele din urma abateri si ca tristelesu loru urmaii ni vor servi de invetiatura pentru viitoriu.

Avendu-ne asiá dara programulu, credu, ca obiectulu nostru de svatuire si intielegere din candu in candu prin urmare si astadi, póte fi numai, ca facia cu impregiarile sustatóre ce e de facutu pentru realisarea acelu programu? (Aprobari.)

Considerandu modul, in care s'au delaturatu legile dietei transilvane de la 1863—4, modulu, in care fu conchiama diet'a feudala dela Clu

siu din 1865 si diet'a din Pesta la anulu 1866—8, modulu, in care diet'a Ungariei a tractatu cestiunea uniunei Transilvaniei cu Ungari'a, considerandu mai departe legile aduse in acésta dieta si impregiararea ca prin tóte cele amintite se tientéza la stergerea totala a autonomiei Transilvaniei si a celor mai scumpe drepturi ale nostre, — credu ca nu ni mai remane alt'a decatu se adoptamu p'unu timpulu politic'a pasivitatii absolute (Aplause).

Actele dietei Pestane din urma au doveditu pana la evidentia, ca libertatile ce vreu se ni dee magiarii sunt pretiu pentru nationalitate sunt numai o consciintia a maximei loru politice lasate de celu d'antafu apostolu alu magiarisarii, de Szécheny, care a disu: „Se nu-i silimu cu focu si sabia, ci se-i primimu intre bastiónele constitutiunei ca si ei se ne primésca pe noi in sine, adeca limb'a nostra (unguresca).“

„Inse Domniloru, a disu repositulu Barnuti in 1848, noi se li respundemu, ca nu ni trebuescu legi, cari nimicescu personalitatea nostra nationala, libertatea cea adevrata a vercarei natiuni nu póte fi decatu nationala“ (Aplause.)

Ér' celu mai bunu modu de esprimerea acestui respunsu lu afu eu pentru acum in pasivitate.

Conferintia nostra este chiamata, Domniloru, a dá expresiune fidela simtiementulu poporulu nostru, ér' nu a formá de la sine nimic'a nou, ea prin acest'a va face unu frumosu servitiu chiar Gubernului. Avemu inse destule semne ca Romanii din Transilvania si fara acésta conferintia, ma chiar candu noi ne-am resolvá aici pentru contrariu, — ci ar remané pre langa pasivitate: Declaratiunile Romaniloru de prin tóte tienuturile tierii nostre a premersu dejá acestei conferintie si sunt binecunoscutu, ele tóte sunt pentru pasivitate. Ceea ce noi avemu d'a face aici este mai multu se damu o forma publica acelei resolutiuni generale.

De aceea mi-iau libertatea a propune: Ca Onorabil'a conferintia se se dechiare pentru pasivitate absoluta a Romaniloru din Transilvania facia cu diet'a Ungariei si ca acésta la alegerele viitoare de deputati pentru acea dieta se nu ie parte intru nimica. (Aplause plungite.)

¹⁾ Punctulu 1, 14. si 16 a hotaririloru din 4 maiu ale adunarei nationale din Blasiu.

⁴⁾ Juramentulu de la Blasiu din 1848.

căci vedindu poporul acăsta nedreptate chiar de catra romani, se 'nvoiesce a schimbă caracterul confesionalu alu scóloru în comunalu.

Nu e destulu a emite cerculare pentru sustinerea scóloru confesionale, si nu e destulu numai a predicá despre densele, ci trebuie se si lucrámu in fapta, ecum vorbimú poporului, si poporulu, se fimu convinsi, va ascultá de noi.

Se ni aducemu a minte, cá apostoli au predicatu crescínismulu, dar au si lucratu in fapta pentru crescínismu; ei au avutu maréti'a devisa: *a lumina, si prin lumina a ferici; a fi drepti pururea si in totu loculu, a impartí demnitati celoru ce le merita si nu a comite simonia.*

La luminarea poporului nostru ar fi se ajute multu si diregetorii, cari stau in coatingere nemedilocita cu poporulu. Acestia sunt anume notarii, cari in adeveru multu potu oteptu in folosul natiunii, si cu o puture eclesiunea d'a capacítá poporulu, a-lu insufleti la orice scopu filantropicu natiunalu; ei sunt factorii cei mai puternici între poporu, căci in ori-ce cauza si ori si candu, poporulu recurge mai antaiu la notariu.

Dara reulu s'a asediatu si între acestia; ei, — onóre rareloru esceptiuni, — in locu d'a invetiá si conduce poporulu, lu sugu numai; la ori-ce ocazione vine bietulu romanu cu o rogare, nu afla indreptare si mangaiare, ci injuraturé si despretiu. Si caus'a este nebu'n'a loru inchipuire, cá ei sunt ómeni culti?! éra poporulu prostu, si cá deci cest'a nu merita a se apropiá lui in nici o tréba.

Candu vini in vorba cu poporulu, delocu ti pune intrebari despre tóte tótele si nu te lasa, pana nu-i dai deslucire destula. Dupa aceea ti spune elu parerile sale, ti spune dorintiele si dorerile sale, si ai ce audí: la tanguirí contra nedreptatiloru si abusuriloru comise de „domni“ romanesci!

De domni de unguru — ar fi pecatu a si vorbí; despre judele de cercu din C. buna-óra se diee, cá pentru a poté ajunge naintea fetiei dumisale cu vr'o plansória, betii ómenii nostri trebuie se sté si accepte dile intregi pre sub parerii casei lui; numai daca au venitu d'a casa incarcati, afla mai curendu intrare. Totu acelu domnu de unguru emite tóte cercularele sale referitorie la notariatele subordonate numai in limb'a maghiara, si notarii respectivi sunt atatu de bravi si bine dresati, in cátu, cu o pré mica esceptiune, si ei scriu totu in limb'a asiatica.

Despre notariulu O. din O. a n'audi din poporu, de cátu tenguirí si blasteme pentru purtarea sa brutala cu ómenii din cele trei comuni ale lui. Si intr'adeveru acestu omu — nu este pentru poporu; elu nu se consulta nici odata cu ómenii sei, ci tóte le face cum i vine lui bine, éru nu poporulu, si asiá elu de capulu seu chibzindu tóte mesurile si cheltuelile, judele comunalu, omu simplu trebuie se le subscria pre cont'a comunei.

Pecatu de Ddieu cá póta nume de Romanu! Elu si cu faimosii B.-sci, prin portarea loru instraina inim'a poporulu — par' cá din adinsu, dupa sistema, de catra toti barbatii si tóte causele natiunali. Credemu cá ar fi o data timpulu ca se pricepa toti inteligintii nostri, aplicati între poporu fia ca preuti séu invetiatori, fia ca notari séu domni de comítatu cá — nu poporulu este pentru ei, ci ei pentru poporu, pentru apărarea, luminarea, conducerea lui!

In drumámu pe dnii preuti si invetiatori la esemplulu celu bunu in acăsta privintia din Tievaniulu micu, ér pre dnii notari la Maidanu; véda si invetiá ací, ce este armonia si iubirea între poporu si preutii si invetiatoriulu si notariulu seu!

Varietati.

Localitatile Redactiunei Albinei dominec'a trecuta in órele de médiadi fusera marture unei scene, ce merita a fi descrisa pre scurtu. Tenerii studinti de pre la facultati si clasile superioére din Buda-Pesta, cáti apucasera a citi numerulu foi nostre de aceia-si diua, se 'nfacisiera in corpore pentru a-si manifestá consentiamintulu cu ideia desfasurata in fruntea foi si cu apelulu indreptatu catra Msa, „Carolu celu bunu,“ Domnitoriulu Romaniei, si catra camer'a si guvernulu actuale. Tenerii, prin oratorulu loru,

dlu St. Perianu, doctorandu in drepturi, numira acea ideia, *„unu degetu alu lui Ddieu, in timpulu cestu greu de cercare,“* „o fantana binecventata de sperantia si credintia.“ — Se 'ntielege cá respunsulu nu potú se fia, de catu — o viua incuragiare natiunale si patrioteca. — Ni se spune, cá tenerimea se consulta totu mereu a supr'a modalitatei si medilóceloru d'a spriginí si din parte-si ideia nóstra cu toti studintii romani de pe la facultati si clasile scóloru superioére din Monarcia. — *Tinerimea nóstra — este viitoriulu celu mai de aprópe alu natiunii; cum va fiea, asiá va fi acelu viitoriulu. Noi, din parte-ne, in tóta viét'a nóstra ne-am straduitu, a contribuí, ca ea se devina cea mai solida garantia pentru unu viitoriulu natiunali mai bunu si mai frumosu, decátu ce ni a fostu trecutulu.* —

(†) In minutulu cándu se incheiamu acăsta fóia, ni sosese din partea bravei nóstre tenerimi studióse de aici. a) unu reportu despre adunarea, ce tienura ei ieri sér'a; b) o lista cu o suma de 30 fl. 70 cr. v. a. ce subscriera densii si cu unii amici ai loru in favórea bietiloru Tofaleni, „scosi din casele loru si de pe mostiele loru si peritori de frigu si de fóme in drumulu mare.“

Din reportulu despre adunarea tenerimei nóstre, fiindu cá o parte mare ne privese pre noi, atingemu ací numai in scurtu, cumca tenerimea in cea mai mare unanimitate si cu unu entusiasmu demnu de cauza, s'a declaratu pentru imbratisarea ideei propuse si desfasurate in nrulu precedinte alu Albinei, si pentru acestu scopu a decisu a se pune in atingere cu studintii natiunali de pre la tóte institutele superioeri din Monarcia si cu totii a combiná adrese catra Domnitoriulu si catra Camer'a deputatiloru din Romania, alegendu ei cu o calc o comisiune de cinci membri pentru midilocirea contielegerei cu colegii de pre aiurea. Totu d'o data tenerimea alése din midiloculu seu o Delegatiune de 13 membri, impoterind'o si insarcinand'o a se 'ngrigi de tóte interesele ei natiunali, anume pentru organizarea si constituirea ei aici formalmente intr'o reuniune romana natiunale.

Banii adunati ii naintámu indata la destinatiune, adresandu-i si acestia catra dlu Dr. J. Ratinu in Turda. List'a cu numele contribuitoriloru o vom publicá in nrulu viitoriu.

Notámu, cá cu acăsta suma, se spedara din partea redactiunei Albinei — spre usurarea sórtiei bietiloru Tofaleni — 70 fl. 70 cr.

(†) Cum se aplicámu? — Unu tieranu d'ai nostri ni descrie pre largu primirea solena, ce se fece mai de unadi dlui secr. ministeriale A. C. si tenerei sale socie, in unele comune din Carasiu, de catra rudeniele si cunoscutii sei si, pentru publicarea aceloru in fóia nóstra ni transmite — *diece cruceri!* — Cum se ni aplicámu? — Séu cá pre bunulu nostru tieranu l'a insielatu cine-va, spunendu-i cá — „gazetarii publica pre bani scirile de interesu? — séu densulu va fi crediutu, cá scirea ce ni tramite nu ajunge pentru publicu mai multu de 10 cruceri? Intr' aceea si pon' la deslegarea cestuinei, noi acei 10 cr. i dederamú celui danteiu cersitoriu, — carele ne binecventá si pre noi si pre tramitatoriulu, — si pre dlu Cimponeriu cu dregalas'a-i demna socia! —

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa inscintarea telegrafica din 20. octobre.

Imprum. de statu convertatu cu 5 % 69.70. Imprum. natiunalu 69.20. Actiunile de creditu 244.50; — sortiurile din 1860: 94.30 sortiurile din 1864: 115.50; Obligatiunile desarsinarii de pamentu, cele ung. 79; banatice 78; transilv. 75.75; bucovin. 72.50 argintulu 120.75, galbenii 5.86; napoleonii 9.88.

Concursu.

Pentru diplenirea statiuniloru invetiatoresci in comitatulu Bihoru, sunt urmatóarele comune:

1. *Varaseni si Copacieni*, cu solaru anualu, 85 fl. v. a., 16. cubule bucate, 5 orgie lemne, 1. cubulu fasola, cortelu cu gradina.

2. *Hidisiu si Albest*, 120 fl. v. a. 6 orgie lemne, si ca cantoru s. biserici 6 cubule bucate.

3. *Papmedieiu, Valani si P. M. Champani*

80 v. a., 10 cubule bucate 1/2 cubulu fasola, 8 orgie lemne, 10 maji fenu.

4. *Sitani*, 60 f. v. a., 12 cubule bucate, 6 orgie lemne, 1/2 cubulu fasola, 10 maji fenu.

5. *Luncásprie*, 40 f. v. a., 6 cubule bucate 1 1/2 masura fasola, 6 orgie lemne, 10 maji fenu.

6. *Rotarest si Ozsest*, 60 f. v. a. 10 cubule bucate, 1/2 cubule fasola, 6 orgie lemne, 9 maji fenu si atate paie.

7. *Chirpesti-Mari si Jopa josu*, 65 f. v. a., 14 cubule bucate, 1/2 cubulu fasola, 8 orgie lemne, 10 maji fenu si atate paie.

8. *Corbeste*, 60 f. v. a., 12 cubule bucate, 1/2 cubulu fasola, 6 orgie lemne, 10 maji fenu.

9. *Cotietieiu*, 60 f. v. a., 10 cubule bucate, 6 orgie lemne, cortelu si gradina cu pomi.

10. *Jopest*, 30 f. v. a., 6 cubule bucate 3 orgie lemne, 1/4 cubulu fasola, 3. maji fenu.

11. *M. Ceica*, 36 f. v. a., 8 cubule bucate, 1 1/2 masura fasola, 3 orgie lemne.

12. *Chirpesti-Mici*, 40 f. v. a., 10 cubule bucate, 1 1/2 masura fasola, 2. orgie lemne.

Doritorii de a ocupá aceste statiuni invetiatoresci, sunt avisati recursurile lor instruate, cu documintele cerute, pana in 18 optobre s. v. a. c., pré venerabilu Consistoriu Aradanu adresate, a le substerne subscriului.

Varaseni, 30 Septem. 1869.

Ambrosiu Marchisiu m. p.,
protopres. tractu Papmezeului
si Inspectoru distric. de scóle.

Concursu.

Pe vacant'a statiune docentala din *Vinga*, indiestrata cu emolumintele anuali: de la orasiu

42 fl. de la unu jeleriu cu casa 60 cr. si 1/2 chibla de graú, de la jeleriu fara casa 40 cr., — se de schide Concursu pana in 4. septemani de la antei'a publicare in „Albina“; pana candu doritorii de a cuprinde acestu postu sunt avisati Recursurile lor indiestrate cu estrasulu de botezu, cu atestatu despre sciintiele absolute, despre starea morala si politica, despre servitiulu de pana acum, precum si cu Certificatu consistorialu despre cualificatiunile lor, adresate catra pré venerabilu Consistoriu aradanu, in cóce a le substerne.

Meletiu Dregheciu, m. p.

distr. Prot. si Insp. de scóle confesionali a Timisiórii.

(3—3)

Concursu.

Pentru ocuparea postulu vacante de invetiatoriu la scóla romana confesionala din *Dubosu*, comuna in protopiatulu Jebelului, se publica concursu pan' in trei septemani dela prim'a publicare in acăsta fóia.

Emolumintele sunt:

bani gat'a . . . . . 73 fl. v. a.
grau . . . . . 20 meti;
cucurudiu . . . . . 20 „
slanina (clisa) . . . . . 1 magiá;
lumine . . . . . 25 puncti;
lemne . . . . . 9 stingeni;
pamentu de aratu . . . . . 2 juguri.
de gradina 1,

si cortelu naturalu.

Supliciele de concursu se se adreseadia cu documintele recerute catra comitetulu parochialu, in *Dubosu*, per *Temesvar* si *Buzias*.

Nic. Popoviciu m. p. adm. paroch.

Orarie eminente si bune.
DEPOSITULU DE ORARIE
avutu, reunutu de multifani,
M. HERZ,
orologiaru orasianescu
Viena, Stephansplatz nr. 6.

in dosulu curtei lui Zwetli ofere alu seu depositu mare de totu felulu de orarie, bine regulate cu garantia pe unu annu, cu pretulu crecutu. Pentru fie-care orariu regalatu se da garantia in scrisu.

Orarie portative de Genf

cualitatea cea mai eminente esaminata de c. r. imprimaria de bani.

Orarie pentru barbati,	de aur:	cu 2 fedele, 8 rubini	45—48
	Cylinder, auru nr. 3, 8 rub.	email. cu diamante	58—65
	„ cu fedelu de aur	Anker	45—48
	„ cu 15 rub.	„ cu sticle crist.	56—60
	„ mai fine, fed. d'aur	„ cu 2 fedele	54—59
	„ cu 2 fedele	„ email. cu diam.	70—89
	„ cu fedelu auritu 65, 70,	Remontoir,	70, 80, 100
	80, 90, 100	„ cu 2 fed. 100, 110, 130	
	„ sticla crist. fed. d'aur.	Afara d'acestea te afla ori	
	Remontoirs fed. d'auru	ce felu do soiu de orarie.—Orarie	
	„ cu 2 fedele	de argintu sa aurescu pentru fl.	
		1—1.50	
	Orarie pentru dame,	Monogramme si insemne se facu	
	de argintu a.	fórtu efitnu.— Se afla orarie de aur	
	Cylinder, auritu, ser. d	si d'argintu cu insemne unguresci.	
		Alarmatoriu cu orariu, 7 fl.	
	de aur:	Alarmatoriu cu orariu, cari a-	
	cu 4 si 8 rub.	prindu si luminarecaudu aiarmeza,	
	emailate	6 fl. Alarmatoriu pentru siguritete,	
	cu fedelu de aur	pregatitu ca se puse candu alar-	
	email. cu diamante	meza, 14 fl.	
	cu sticle cristaline		

Depositulu celu mai mare de

Orarie cu pendula (Pendeluhren) fabricate proprie

cu garantia pe doi ani.

a se trage in fie-care di 9, 10, 11 fl.
" totu la 8, di 16, 17, 18, 19, 20 22 fl.
" se bata la óra si la 1/2, 30, 33, 35 fl.

a se trage se repeteze la patrariu si la óra, 48, 50, 53 fl.
Regulatori la luna 28, 30, 32 fl.
Inpachetarea pentru unu orariu d'acestna 1 fl. 50 cr

Reparatnrile se facu hatu mai bine; incarcinari din strainetate se efeptuza cu cea mai mare punctualitate trimitiu-leu-se competint'a antecipative, ori postcipendu-se de la postu; ce nu convine se primescu n chimb. Orarie, auru si argintu se primescu in schimbu cu pretiurile cele mai intalte.

Trimitendu-mi-se pretiulu ori ca se primascu la urma de la posta, trimitu si in strainetate orarie, pendule, si pentru cele ce nu se tienu trimitu banii pe posta.

Unu teneru comerciante,

cu scólele comerciali terminate si cu deprindere practica in vre-unu Comtoaru ca contabile si core-spondinte in limb'a romana si germana, se cauta si se va primí pentru Romaní'a-mica. Concurintii reflectatori se-si adresedia ofertele catra Dlu

B. G. Poppovits,

(1—3)

in Viena, Fleischmarkt n. 15.